

Beslut om utökning av byggnadsminnet Gästgivars, Vallsta 1:2, Arbrå socken, Bollnäs kommun

Beslut

Länstyrelsen beslutar med stöd av 3 kap 1 § kulturmiljölagen (KML) att utöka byggnadsminnet Gästgivars, Vallsta 1:2. Utökningen avser att den så kallade ”mellankammaren” i barstugubyggningens bottenvåning ska omfattas av samma skyddsbestämmelser som övriga rum i huset.

Tidigare beslut om byggnadsminnesförklaring med diarienummer 432-5755-2010 gäller fortsättningsvis i sin helhet.

Länstyrelsen beslutar samtidigt att med stöd av 2 § samma lag justera skyddsbestämmelserna avseende punkt 4 i enlighet med ovan beslut.

Beskrivning av ärendet

Gästgivars Vallsta 1:2 byggnadsminnesförklarades av Länstyrelsen den 17 december 2010 i beslut 432-5755-2010.

På 1950-talet iordningsställde Arbrå hemslöjdsförening utrymmen för kök och WC i mellankammaren i barstugubyggningens bottenvåning. Nuvarande ägare, _____ och _____, har sedan de köpte gården anordnat ett kafé i gamla ladugården och byggt en modern toalettbyggnad vid parkeringen norr om gårdsmiljön.

Det var sedan tidigare känt att ett större fragment av bemålad väv fanns bevarat på gården och då kistspisen fanns bevarad i ett inbyggt skåp i köket tog ägarna initiativ till att återställa rummet till ursprungligt utseende. Länstyrelsen bedömde att det fanns goda förutsättningar för ett trovärdigt återskapande av rummet och har därför stött arbetet med byggnadsvårdsbidrag i beslut i ärende 434-689-20. Arbetena finns väl dokumenterade i rapport av MiGo byggnadsvård i ärendet.

Rekonstruktionsarbetena har haft en mycket hög antikvarisk ambition

och ett flertal specialthantverkare och konservatorer har möjliggjort arbetena. Sammanfattningsvis bestod arbetena i att ett nytt golv lades in, bröstpaneler rekonstruerades med intilliggande rums paneler som förlaga, den bevarade originalbemålade väven sattes upp på en vägg och övriga väggars schablonmåleri rekonstruerades. I övrigt har inga nya delar tillkommit.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen bedömer att den rekonstruerade och restaurerade mellankammaren tillför höga pedagogiska och upplevelsemässiga värden till byggnadsminnet. Genom rekonstruktionen är husets samtliga rum upplevelsebara och mellankammaren kan ge en utökad pedagogisk dimension till besökarna genom att på plats illustrera hur rummen i gårdarna kunde te sig när de var nya och kulörer var oblekta och ytorna utan slitage. 1950-talets omfattande och för byggnaden betydelsefulla restaureringsinsatser är fortsatt avläsbara i framförallt barstugubyggningens fasader och entré. Den epoken är därför trots avlägsnandet av kök och WC fortsatt präglande och avläsbart i gårdsbilden.

Länsstyrelsen finner därför sammantaget att det finns goda motiv för att byggnadsminnesförklaringen fortsättningsvis ska omfatta även mellankammaren.

Länsstyrelsen ställde som villkor i beslutet om bidrag i ärende 434-689-20 att ägarna genom att acceptera bidraget också förband sig till att acceptera en utökning av byggnadsminnet genom att det rekonstruerade rummet fortsättningsvis ska omfattas av ett interiört skydd enligt skyddsbestämmelse 2–4. Detta bekräftas härmed med beslut om utökning av byggnadsminnet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Detta beslut är fattat i enlighet med 3 kap 1 och 2§ KML

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Veronica Lauritzsen med avdelningschef Åsa Broman som föredragande. Ärendet har handlagts av byggnadsantikvarie Li Södergren. I den slutliga handläggningen har även enhetschef Hans-Erik Hansson deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Kopia till

info@halsinglandsmuseum.se

registrator@raa.se

lansmuseetgavleborg@xlm.se

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 2624-2022.

Bilaga 1, skyddsbestämmelser, Gästgivars Vallsta 1:2, Arbrå socken, Bollnäs kommun

Byggnadsminnesförklaring sker genom att Länsstyrelsen beslutar om detta enligt 3 kap. 1 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. Länsstyrelsen ska enligt 2 § samma lag genom skyddsbestämmelser ange på vilket sätt byggnaden ska vårdas och underhållas, samt i vilka avseenden den inte får ändras. Länsstyrelsen får också utfärda bestämmelse om att ett område kring byggnaden ska hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

Skyddsbestämmelser

Byggnadsminnesförklaringen avser del av fastigheten Vallsta 1:2, och gäller för samtliga byggnader inom skyddsområdet numrerade enl. fig. nedan:

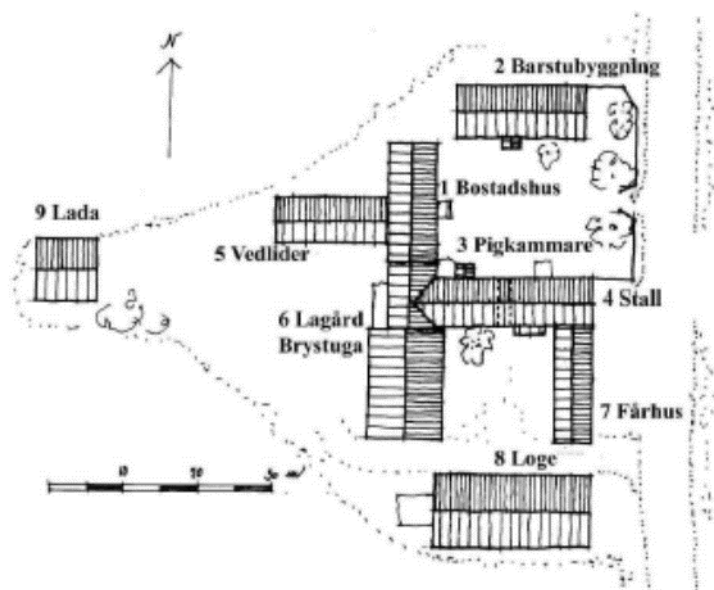
2022-07-07

432-2624-2022

1, Bostadshus, 2, Barstubyggning, 3, Pigkammerbyggnad, 4, Stall, 5, Vedlider mm, 6, Ladugård med brystuga, 7, Fårhus mm, 8, Loge, 9, Lada samt 10, Härbre.

1. Byggnaderna får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. Åtgärder som innebär ingrepp i byggnadernas bärande stomme eller takkonstruktion får inte göras.
3. I Barstugubyggningen (2), pigkammerbyggnaden (3) och stallet (4) får rumsindelningen inte ändras.
4. I pigkammerbyggnaden (3), stallet (4) och barstugubyggningen (2) får den befintliga fasta inredningen inte tas bort, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras. Exempel på sådan fast inredning är golv, bröstpaneler, innertak, dörrar, lister, foder, eldstäder, trappor, hyllor, skåp etc. Alla ytskikt ska bevaras i oförändrat skick, och får inte överklistras, målas, ytbehandlas eller på annat sätt förändras.
5. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall ske i samråd med Länsstyrelsen och utföras med sådana metoder och material att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. Skyddsområdet skall vårdas så att områdets karaktär inte förvanskas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader inte uppföras.

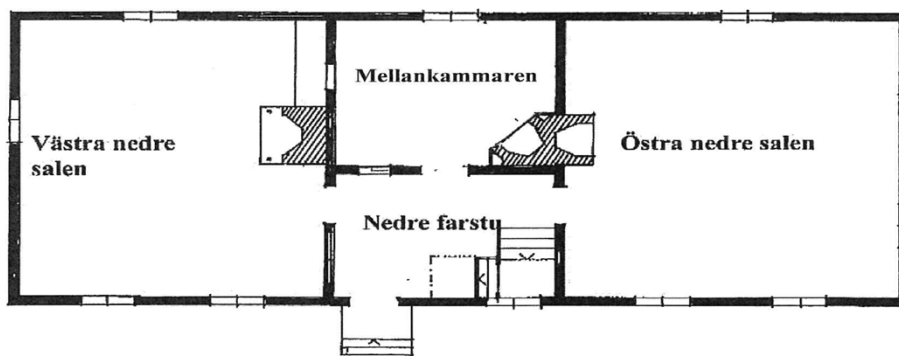
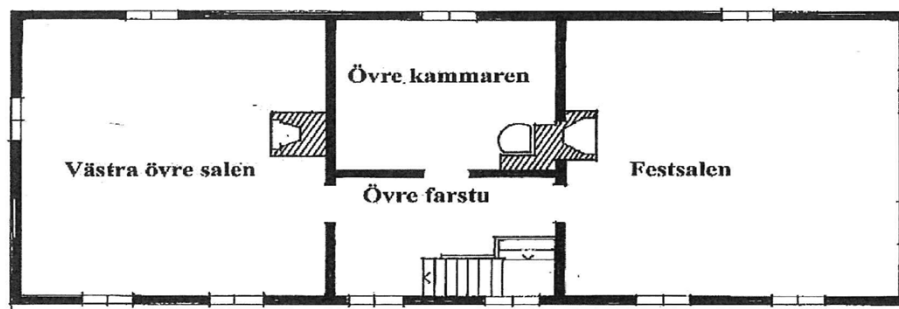
Om det är nödvändigt får Länsstyrelsen enligt 3 kap. 14 § kulturmiljölagen lämna tillstånd till ändringar som strider mot skyddsbestämmelserna.

Gästgivars, Vallsta 1:2. Situationsplan med gårdens byggnader nummerade. Byggnad 10, härbre, ligger strax utanför bilden till vänster.

Mellankammaren, Barstugubyggnaden

På 1950-talet iordningsställde Arbrå hemslöjdsförening utrymmen för kök och WC i mellankammaren i barstugubyggnadens bottenvåning. Ägarna tog initiativ till att återställa rummet till ursprungligt utseende. Genom rekonstruktionen är husets samtliga rum upplevelsebara och mellankammaren kan ge en utökad pedagogisk dimension till besökarna genom att på plats illustrera hur rummen i gårdarna kunde te sig när de var nya och kulörerna var oblekta och ytorna utan slitage. 1950-talets omfattande och för byggnaden betydelsefulla restaureringsinsatser är fortsatt avläsbara i framförallt barstugubyggnadens fasader och entré. Sammanfattningsvis bestod arbetena i att ett nytt golv lades in, bröstpaneler rekonstruerades med intilliggande rums paneler som förlaga, den bevarade originalbemålade väven sattes upp på en vägg och övriga väggars schablonmåleri rekonstruerades. I övrigt har inga nya delar tillkommit.

Barstugubyggningen. Planritning övre och nedre plan efter rekonstruktion av mellankammaren år 2020. Uppmätning och ritning, Erik Nordin 1997, justerad av Carina Lindqvist 2022.